A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2011. június 16.*

A C-65/09. és C-87/09. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesgerichtshof (C-65/09. sz. ügy) és az Amtsgericht Schorndorf (C-87/09. sz. ügy) (Németország) a Bírósághoz 2009. február 16-án és március 2-án érkezett, 2009. január 14-i és február 25-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Gebr. Weber GmbH** (C-65/09. sz. ügy)

és

Jürgen Wittmer,

valamint

Ingrid Putz (C-87/09. sz. ügy)

és

a **Medianess Electronics GmbH**

között folyamatban lévő eljárásokban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič (előadó) és E. Levits bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. február 25-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Gebr. Weber GmbH képviseletében R. Lindner Rechtsanwalt,

– a német kormány képviseletében M. Lumma és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében T. Materne, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében J. López-Medel Bascones, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében E. Riedl és E. Handl-Petz, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében M. Dowgielewicz, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében W. Wils és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. május 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 171.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 223. o., a továbbiakban: irányelv) 3. cikke (2) bekezdésének és (3) bekezdése harmadik albekezdésének értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket a C-65/09. sz. ügyben a Gebr. Weber GmbH (a továbbiakban: Gebr. Weber) és J. Wittmer között adásvételi szerződés szerinti járólap átadásának és kártérítés fizetésének, valamint a C-87/09. sz. ügyben I. Putz és a Medianess Electronics GmbH (a továbbiakban: Medianess Electronics) között az adásvételi szerződésnek

nem megfelelő mosogatógép vételárának – a készülék visszaadásáért történő – megtérítése tárgyában fennálló két jogvita keretén belül terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

3 Az irányelv (1) preambulumbekezdése a következőt mondja ki:

„mivel a[z EK] […] 153. cikk[…] (1) és (3) bekezdése elrendeli, hogy a Közösségnek a[z EK] […] 95. cikk[…] alapján elfogadott intézkedések foganatosításán keresztül hozzá kell járulnia a fogyasztóvédelem magas szintjének eléréséhez”.

4 Az irányelv (9)–(11) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(9) mivel a fogyasztási cikk szerződésszerűségéért az eladónak közvetlenül felelnie kell a fogyasztóval szemben; […] mivel mindazonáltal az eladó a nemzeti jogokban előírtak szerint visszkereseti igényt támaszthat a gyártóval, az őt ugyanabban a szerződésláncban megelőző korábbi eladóval vagy más közvetítővel szemben, kivéve, ha erről a jogáról lemondott; mivel az irányelv nem érinti az eladó, a gyártó, egy előző eladó vagy más közvetítő közötti viszonylatban

a szerződéskötési szabadság elvét; mivel annak szabályait, hogy az eladó kivel szemben és hogyan érvényesítheti visszkereseti igényét, a nemzeti jogokban kell meghatározni;

(10) mivel abban az esetben, ha a fogyasztási cikk nem felel meg a szerződésnek, a fogyasztó számára biztosítani kell a jogot, hogy a szerződésnek megfelelő állapot térítésmentes helyreállítását követelje, választva az áru kijavítása vagy kicserélése között, vagy ezek meghiúsulása esetén árleszállítást követeljen vagy a szerződést felbonthassa [helyesen: elálljon a szerződéstől];

(11) mivel a fogyasztó először az áru kijavítását vagy kicserélését követelheti az eladótól, kivéve, ha az ilyen orvoslás nem lehetséges vagy aránytalan; mivel az orvoslás aránytalan voltát objektív alapon kell megállapítani; mivel az orvoslás aránytalannak tekintendő, ha annak alkalmazása más orvoslási módszerrel összehasonlítva ésszerűtlen költségekkel jár; mivel a költségek akkor ésszerűtlenek, ha az egyik orvoslási módszer költségei jelentős mértékben meghaladják a másik orvoslási módszer költségeit".

5 Az irányelvnek a „Hatály és fogalommeghatározások" címet viselő 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv célja a fogyasztási cikkek adásvételének [helyesen: adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak az] egyes vonatkozásait szabályozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítése a fogyasztóvédelem egységes minimális szintjének biztosítása érdekében a belső piac keretében.

(2) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[...]

f) kijavítás: a szerződésnek nem megfelelő fogyasztási cikknek a szerződésnek megfelelővé tétele.

[...]."

6 Az irányelvnek a „Szerződésszerűség" címet viselő 2. cikke a következőt mondja ki:

„(1) Az eladó köteles a fogyasztónak az adásvételi szerződésnek megfelelő fogyasztási cikket átadni.

[...]

(5) A fogyasztási cikk szakszerűtlen összeszereléséből eredő hiba egy tekintet alá esik az áru hibájával, ha az összeszerelés az adásvételi szerződés részét képezi, és azt az eladó végezte vagy az ő felelősségével végezték. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a fogyasztó által összeszerelendő árut a fogyasztó szerelte össze, és a szakszerűtlen összeszerelés a szerelési utasítások hibájára vezethető vissza."

7 Az irányelvnek „A fogyasztó jogai” címet viselő 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az eladó felel a fogyasztóval szemben a fogyasztási cikk átadásának időpontjában meglévő minden hibáért.

(2) A szerződésnek való megfelelés hibája [helyesen: hiánya] esetén a fogyasztó jogosult akár a (3) bekezdésnek megfelelően a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának kijavítás vagy kicserélés formájában történő térítésmentes helyreállítására, akár az (5) és (6) bekezdésnek megfelelően kérheti a vételár megfelelő leszállítását, vagy az adott fogyasztási cikk vonatkozásában elállhat a szerződéstől.

(3) A fogyasztó az eladótól először a fogyasztási cikk térítésmentes kijavítását vagy kicserélését követelheti, kivéve, ha ez lehetetlen vagy aránytalan.

Az orvoslást aránytalannak kell tekinteni, ha az az eladónak más orvoslási módszerrel összehasonlítva ésszerűtlen költséget okoz, figyelembe véve:

– a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékét,

– a hiba jelentőségét,

és

– azt, hogy az alternatív orvoslási módszer a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül végrehajtható-e.

A kijavítást vagy kicserélést ésszerű határidőn belül, a fogyasztót érő jelentős kényelmetlenség nélkül kell elvégezni, figyelembe véve a fogyasztási cikk természetét és a fogyasztó által megkívánt célját.

(4) (2) és (3) bekezdésben említett »térítésmentesség« fogalma magában foglalja a fogyasztási cikk szerződésszerű állapota helyreállításának szükséges költségeit, különösen a postaköltséget, a munkadíjat és az anyagköltséget.

(5) A fogyasztó a vételár megfelelő csökkentését kérheti vagy elállhat a szerződéstől, ha:

– nem jogosult sem a fogyasztási cikk kijavítására, sem a kicserélésére,

vagy

– az eladó a hibát ésszerű határidőn belül nem orvosolta,

vagy

– az eladó a hibát nem a fogyasztót érő jelentős kényelmetlenség nélkül orvosolta.

(6) Csekély mértékű hiba esetén a fogyasztó nem állhat el a szerződéstől."

8 Az irányelvnek a „Visszkereseti igény" címet viselő 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha az utolsó eladó a gyártó, a szerződésláncban őt megelőző korábbi eladó vagy más közvetítő cselekménye vagy mulasztása miatt felel a fogyasztóval szemben, jogosult visszkereseti igényt érvényesíteni a szerződésláncban a felelős személlyel (személyekkel) szemben. A felelős személyt (személyeket), akivel (akikkel) szemben az utolsó eladó visszkereseti igényt érvényesíthet, valamint a vonatkozó eljárást és annak feltételeit a nemzeti jogban kell meghatározni."

9 Az irányelv „Határidők" címet viselő 5. cikke (1) bekezdésének első mondata a következőt mondja ki:

„Az eladó a 3. cikk szerint akkor felel, ha a megfelelés hibája a fogyasztási cikk átadásától számított két éven belül megnyilvánul."

10 Az irányelvnek a „Kötelező érvény” címet viselő 7. cikke a következőt írja elő:

„(1) Az eladóval a megfelelés hibájáról való értesítését megelőzően kötött olyan szerződési kikötés vagy megállapodás, amely az ezen irányelvben biztosított jogokat közvetve vagy közvetlenül elvonja vagy korlátozza, a fogyasztót a nemzeti jogban szabályozottak szerint nem köti.

[...]”

11 Az irányelvnek a „Nemzeti jog és minimális védelem” címet viselő 8. cikke a következőt mondja ki:

„(1) Az ezen irányelvben biztosított jogok nem érintik a fogyasztó olyan egyéb jogait, amelyek őt a szerződéses és [helyesen: illetve] szerződésen kívüli felelősséget szabályozó nemzeti jogi előírások szerint megilletik.

(2) A fogyasztók magasabb szintű védelme érdekében a tagállamok az ezen irányelv hatálya alá tartozó területen a Szerződéssel összeegyeztethető szigorúbb rendelkezéseket is elfogadhatnak vagy tarthatnak hatályban.”

A nemzeti szabályozás

12 A német polgári törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch, a továbbiakban: BGB) „Adásvételi szerződésből eredő kötelezettségek” címet viselő 433. §-ának (1) bekezdése a következőt írja elő:

„Az adásvételi szerződés alapján valamely dolog eladója köteles azt a vevőnek átadni, és annak tulajdonjogát ráruházni. Az eladó köteles a vevőre kellékhibától, illetve jogi hibától mentes dolgot átruházni.”

13 A BGB „Kellékhiba” címet viselő 434. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A dolog akkor mentes a kellékhibától, ha a kárveszélyviselés átszállásakor rendelkezik a meghatározott tulajdonságokkal. [...]”

14 A BGB „Az eladó jogai hibás teljesítés esetén” címet viselő 437. §-ának szövege a következő:

„Ha a dolog hibás, és a következő rendelkezésekben foglalt feltételek fennállnak, eltérő rendelkezés hiányában a vevőnek lehetősége van

1. a 439. §-nak megfelelően utólagos teljesítést kérni,

2. a 440. §-nak, 323. §-nak és a 326. § (5) bekezdésének megfelelően a szerződéstől elállni, vagy a 441. §-nak megfelelően a vételár csökkentését kérni,

3. a 440. §-nak, a 280. §-nak, a 281. §-nak, a 283. §-nak és a 311. §-nak megfelelően kártérítést vagy a 284. §-nak megfelelően a felmerült költségek megtérítését kérni."

15 A BGB „Utólagos teljesítés" címet viselő 439. §-ának szövege a következő:

„(1) A vevő utólagos teljesítésként választása szerint a hiba kijavítását vagy hibátlan dolog szolgáltatását követelheti.

(2) Az utólagos teljesítés érdekében felmerülő kiadások, különösen a szállítási, továbbítási, munka- és anyagköltségek, az eladót terhelik.

(3) Az eladó a vevő által választott utólagos teljesítés módját […] megtagadhatja, ha annak teljesítése szükségszerűen aránytalan költségekkel járna. E vonatkozásban különösen a dolog hibátlan állapotban képviselt értékét, a hiba súlyát, és azt kell figyelembe venni, hogy az utólagos teljesítés másik módjára való áttérés nem jelentősen hátrányos-e a vevőre nézve. A vevő joga ilyen esetben az utólagos teljesítés másik módjára korlátozódik; ez az eladó megtagadásra vonatkozó jogát – az első mondatban foglalt feltételek fennállása esetén – nem érinti.

(4) Amennyiben az eladó az utólagos teljesítés érdekében hibátlan dologgal teljesít, a vevőtől […] a hibás dolog visszaadását követelheti."

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-65/09. sz. ügyben

16 J. Wittmer csiszolt járólapra vonatkozó adásvételi szerződést kötött 1382,27 euró áron a Gebr. Weberrel. J. Wittmer – miután a járólapok nagyjából kétharmadát beépíttette házába – megállapította, hogy a járólapon szabad szemmel látható sötét foltok jelentek meg.

17 J. Wittmer ezért kifogást nyújtott be, amelyet a Gebr. Weber az említett járólap gyártójával való egyeztetést követően elutasított. A felperes által indított független bizonyítási eljárás során a kijelölt szakértő arra az eredményre jutott, hogy az említett foltok olyan finom mikrocsiszolási nyomok, amelyeket nem lehet eltüntetni, így az orvoslás egyetlen lehetséges módja a járólap teljes kicserélése. A szakértő e művelet költségeit 5830,57 euró összegre becsülte.

18 J. Wittmer – az általa a Gebr. Weberhez intézett felszólító levélre vonatkozó válasz hiányában – keresetet indított a Landgericht Kasselnél a társasággal szemben hibátlan járólapok átadása és 5830,57 euró megfizetése céljából. Az említett bíróság – árcsökkentés címén – a Gebr. Webert 273,10 euró J. Wittmer részére történő megfizetésére kötelezte, egyebekben pedig elutasította a keresetet. J. Wittmernek a Landgericht

Kassel határozatával szembeni fellebbezése nyomán az Oberlandesgericht Frankfurt egyrészről a Gebr. Webert új hibátlan járólapok átadására és a – nem szerződésszerű járólapok eltávolításáért és felszedéséért – 2122,37 euró összeg J. Wittmer számára történő megfizetésére kötelezte, másrészről pedig a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

19 A Gebr. Weber az Oberlandesgericht Frankfurt ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz, amely jelzi, hogy döntésének miképpen attól függ, hogy a fellebbviteli bíróság jogszerűen állapította-e meg, hogy J. Wittmer követelheti a hibás járólapok eltávolításával járó költségek megtérítését. Mivel a német jog alapján J. Wittmer nem jogosult az említett megtérítésre, e kérdés megválaszolása az irányelv 3. cikke (2) bekezdésének és (3) bekezdése harmadik albekezdésének értelmezésétől függ, amely értelmezésnek megfelelően kell – adott esetben – a BGB 439. §-át értelmezni.

20 A Bundesgerichtshof e tekintetben megjegyzi, hogy a „kicserélés" kifejezésnek az irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében történő alkalmazásából nemcsak a szerződésszerű fogyasztási cikk átadására, hanem egyúttal a hibás fogyasztási cikk kicserélésére, ekként pedig eltávolításának elvégzésére irányuló kötelezettség fennállására is következtetni lehet. Ezen túlmenően az említett 3. cikk (3) bekezdésében kimondott, a fogyasztási cikk természetének és céljának figyelembevételére irányuló és szerződésszerű állapota helyreállításának kötelezettségéhez kapcsolódó kötelezettség utalhat arra, hogy a fogyasztási cikk kicserélésével összefüggésben az eladó kötelezettsége nem csupán szerződésszerű fogyasztási cikk átadását, hanem a hibás fogyasztási cikk eltávolítását is magában foglalja, annak érdekében, hogy lehetővé váljon a csereként átadott fogyasztási cikk természetének és céljának megfelelő használata.

21 A Bundesgerichtshof rámutat arra, hogy mindazonáltal nem kellene foglalkozni az említett kérdéssel akkor, ha a Gebr. Weber jogosan tagadhatná meg a nem szerződésszerű járólap eltávolításával járó költségek megtérítését azzal az indokkal, hogy azok aránytalanok. Az említett bíróság kifejti, hogy a BGB 439. §-ának (3) bekezdése alapján az eladó nemcsak akkor tagadhatja meg az utólagos teljesítés vevő által választott

módját, ha annak teljesítése a teljesítés valamely más módjához képest aránytalan költségeket róna rá („relatív aránytalanság"), hanem akkor is, ha az utólagos teljesítés választott módja – még akkor is, ha az az egyetlen lehetséges mód – már önmagában aránytalan („abszolút aránytalanság"). A jelen ügyben a szerződésszerű járólapok átadása révén történő utólagos teljesítésre irányuló kérelem ilyen „abszolút aránytalanságot" képezne, mivel arra kötelezné a Gebr. Webert, hogy – az átadás 1200 euróban megállapított költségén felül – viselje a nem szerződésszerű járólapok eltávolításával járó 2100 eurós költséget, azaz összesen 3300 euró összeget, ami meghaladja a hibátlan fogyasztási cikk értékének 150%-át, amely érték alapján pedig az erre irányuló kérelem arányosságát előzetesen értékelik.

22 A Bundesgerichtshof azonban úgy véli, hogy elképzelhető az, hogy az utólagos teljesítés – az azzal járó költségek ilyen abszolút aránytalansága miatti – megtagadásának az eladó számára a nemzeti jogban biztosított lehetősége összeegyeztethetetlen az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésével, amely – megfogalmazása alapján – úgy tűnik, hogy csak a relatív aránytalanságra utal. Az sincs kizárva, hogy az abszolút aránytalanságra alapított megtagadás az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében előírt „lehetetlen teljesítés" fogalmába tartozik, amennyiben nem feltételezhető az, hogy az irányelv csak a fizikailag lehetetlen teljesítés eseteire vonatkozik, az eladót pedig gazdasági szempontból értelmetlen utólagos teljesítésre kívánja kötelezni.

23 Ilyen körülmények között a Bundesgerichtshof felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az […] irányelv 3. cikke (3) bekezdésének első és második albekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti törvényi szabályozás, amely szerint, ha az átadott fogyasztási cikk nem felel meg a szerződésnek, akkor az eladó akkor is megtagadhatja a fogyasztó által követelt orvoslási módszert, ha az

neki a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékére és a hiba jelentőségére tekintettel ésszerűtlen (abszolút aránytalan) költségeket okoz?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: úgy kell-e értelmezni az […] irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és (3) bekezdésének harmadik albekezdését, hogy az eladó a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának kicserélés formájában történő helyreállítása során viselni köteles a fogyasztó által a fogyasztási cikk természetének és céljának megfelelően beépített, nem szerződésszerű fogyasztási cikknek az eltávolítása során felmerült költségeket?"

A C-87/09. sz. ügyben

24 I. Putz a Medianess Electronicsszal új mosogatógépre vonatkozóan 9,52 euró összegű szállítási költséggel kiegészülő 367 euró áron interneten keresztül adásvételi szerződést kötött. A felek megállapodtak abban, hogy a fogyasztási cikket I. Putz számára házhoz szállítják. A mosogatógép átadása és a vételár kifizetése a megállapodásnak megfelelően zajlott.

25 Miután I. Putz beszereltette a mosogatógépet a lakásába, kiderült, hogy a készülék – nem a beszerelésével kapcsolatos műveletekre visszavezethető ok miatt – hibás, kijavítása pedig lehetetlen.

26 A felek tehát megállapodtak az említett mosogatógép kicserélésében. Ez alapján I. Putz nemcsak új mosogatógép átadását, hanem a hibás készülék eltávolítását, valamint azt is követelte a Medianess Electronicstól, hogy szerelje be a csereként átadott készüléket vagy viselje az eltávolítással és az újabb beszereléssel járó költségeket, amit

a társaság megtagadott. Mivel a hozzá intézett felszólító levélre a Medianess Electronics nem válaszolt, I. Putz elállt az adásvételi szerződéstől.

27 I. Putz ekkor keresetet nyújtott be az Amtsgericht Schorndorfhoz a Medianess Electronicsszal szemben a hibás mosogatógép átadásáért cserébe a vételár visszatérítése céljából.

28 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat pontosítja, hogy a német jog szerint az adásvételi szerződéstől való elállás érvényessége attól függ, hogy I. Putz eredménytelenül állapított-e meg a Medianess Electronics felé a szerződés utólagos teljesítése céljából megfelelő határidőt, és arra szorítkozott-e, hogy azt követelje, amivel ez utóbbi tartozott. Következésképpen a jogvita eldöntéséhez tudni kell azt, hogy I. Putz jogosult volt-e azt követelni a Medianess Electronicstól, hogy távolítsa el a hibás készüléket és szerelje be az újat, vagy vállalja az ezekkel a műveletekkel kapcsolatos költségeket.

29 Az Amtsgericht Schorndorf e tekintetben rámutat arra, hogy a német jog még arra az esetre sem írja elő a nem vétkes eladó tekintetében a hibás fogyasztási cikk eltávolításának vagy a csereként átadott fogyasztási cikk beszerelésének kötelezettségét, ha a fogyasztó a hibás fogyasztási cikket a hiba felmerülése előtt – rendeltetésének megfelelően – már beszerelte. Az Amtsgericht Schorndorf ugyanakkor úgy véli, hogy az irányelvből eredhet ehhez hasonló kötelezettség, mivel az a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítására irányul és 3. cikke (3) bekezdésének harmadik albekezdésében előírja, hogy a kicserélést a fogyasztót érő jelentős kényelmetlenség nélkül kell elvégezni.

30 Az említett bíróság megjegyzi, hogy ha a vevőnek nem fizetik vissza a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségeket, úgy e költségeket kétszer kell viselnie: először a hibás fogyasztási cikk, másodszor pedig a csereként átadott fogyasztási cikk beépítéséért. Márpedig, ha az átadás megfelelt volna a szerződéses előírásoknak,

akkor azokat csak egyetlen alkalommal kellene megfizetnie. Az Amtsgericht Schorndorf úgy véli, hogy természetesen érthető, hogy az eladó kizárólag vétkessége esetére vállalja a csereként átadott fogyasztási cikk beépítését. Mindazonáltal az, hogy a fogyasztóval szemben nem hozható fel vétkesség, valamint hogy a hiba inkább az eladónak, semmint a fogyasztónak róható fel, igazolja azt, hogy ez utóbbinak az eladó vétkességétől független jogot biztosítsanak, aki ráadásul könnyebben léphet fel a gyártóval szemben.

31 A hibás fogyasztási cikk eltávolítását illetően a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a szerződésszerűség nemcsak hibátlan fogyasztási cikk átadását jelenti, hanem magában foglalja azt is, hogy hibás fogyasztási cikk ne maradjon a vevő lakóhelyén, ami annak az értelmezésnek kedvezne, amely szerint az eladó feladata az ehhez hasonló fogyasztási cikk eltávolítása. Ezen túlmenően jelentős kényelmetlenséget képezhet a fogyasztó számára az a körülmény, hogy lakóhelyén hibás fogyasztási cikk marad. Végül úgy tűnik, hogy az irányelv 3. cikkében hivatkozott „kicserélés" kifejezés azt jelzi, hogy az eladó kötelezettsége nem korlátozódik a csereként átadott hibátlan fogyasztási cikk puszta átadására, hanem az kötelezi az eladót annak a hibás fogyasztási cikk ellenében történő cseréjére is.

32 E körülmények között az Amtsgericht Schorndorf úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az […] irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és (3) bekezdésének harmadik albekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti törvényi szabályozás, amely szerint, ha a beszerelés eredetileg nem volt szerződéses kötelezettség, akkor az eladó a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának kicserélés formájában történő helyreállítása során nem köteles viselni az utólagos teljesítés során átadott fogyasztási cikk fogyasztó által a fogyasztási cikk természetének és céljának megfelelően beszerelt nem szerződésszerű fogyasztási cikk helyére történő beszerelésének a költségeit?

2) Úgy kell-e értelmezni az [...] irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és (3) bekezdésének harmadik albekezdését, hogy az eladó a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának kicserélés formájában történő helyreállítása során viselni köteles a fogyasztó által a fogyasztási cikk természetének és céljainak megfelelően beszerelt, nem szerződésszerű fogyasztási cikknek az eltávolításával járó költségeket?"

Az ügyek egyesítéséről

33 A C-65/09. sz. ügyet és a C-87/09. sz. ügyet a közöttük lévő összefüggés miatt az eljárási szabályzat 103. cikkével összefüggésben értelmezett 43. cikkének megfelelően az ítélethozatal céljából egyesíteni kell.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A C-65/09. sz. ügyben előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról

34 A Gebr. Weber azt állítja, hogy a C-65/09. sz. ügyben előterjesztett két kérdés elfogadhatatlan. Véleménye szerint az első kérdés hipotetikus jellegű, mivel az arra adandó válasz nem releváns az alapügybeli jogvita eldöntéséhez. A német jog ugyanis nem kötelezi a nem vétkes eladót a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolítására, ily módon az eltávolítás költségének megtérítésére irányuló kérelmet – az eltávolítással járó költségek összegétől függetlenül – el kell utasítani. Az első kérdés elfogadhatatlansága egyúttal a második kérdés elfogadhatatlanságát is maga után vonja, mivel a

kérdést előterjesztő bíróság ez utóbbit az első kérdésre adott igenlő válasznak rendelte alá.

35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, kizárólag az ügyben eljáró és a határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd különösen a C-419/04. sz. Conseil général de la Vienne ügyben 2006. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-5645. o.] 19. pontját, a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6199. o.] 43. pontját, valamint a C-52/09. sz. TeliaSonera-ügyben 2011. február 17-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-527. o.] 15. pontját).

36 A Bíróság ugyanis csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatal iránt előterjesztett kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd különösen a fent hivatkozott Conseil général de la Vienne ügyben hozott ítélet 20. pontját, a fent hivatkozott Lucchini-ügyben hozott ítélet 44. pontját, valamint a fent hivatkozott TeliaSonera-ügyben hozott ítélet 16. pontját).

37 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben nem ez a helyzet.

38 A Bundesgerichtshof ugyanis kérdéseivel éppen annak meghatározása céljából kéri az irányelv értelmezését, hogy azzal összeegyeztethető-e a nemzeti jog, amennyiben az említett jog egyrészről nem kötelezi az eladót a nem szerződésszerű fogyasztási

cikk eltávolításával járó költségeinek vállalására, másrészről pedig felkínálja számára azt a lehetőséget, hogy megtagadja a csereként átadandó fogyasztási cikk átadását, ha az – többek között az említett költségek miatt – aránytalan költségekkel járna. Ezen túlmenően az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e kérdések megválaszolása meghatározó az alapügybeli jogvita megoldásához, mivel a Bundesgerichtshof jelzi, hogy az említett jogot adott esetben az irányelvnek megfelelően is értelmezheti. A kérdések előterjesztésének sorrendje ezzel összefüggésben nem releváns. E tekintetben arra is rá kell mutatni, hogy érdemi észrevételeiben maga a Gebr. Weber érvel azzal, hogy az első kérdés megválaszolhatóságához ismerni kell a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélésére irányuló és az irányelv 3. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettség terjedelmét, azaz a második kérdésre kell választ kapni, és azt javasolja, hogy elsőként ezt a kérdést vizsgálják meg.

39 A Gebr. Weber által előterjesztett elfogadhatósági kifogást tehát el kell utasítani.

Az eladó nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolítására, valamint a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésére irányuló kötelezettsége

40 A C-65/09. sz. ügyben előterjesztett második, valamint a C-87/09. sz. ügyben előterjesztett első és második, együttesen vizsgálandó kérdéseikkel a kérdéseket előterjesztő bíróságok arra keresnek választ, hogy az irányelv 3. cikkének (2) bekezdését és (3) bekezdésének harmadik albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben valamely nem szerződésszerű, a hiba megnyilvánulását megelőzően a fogyasztási cikk természetének és a megkívánt célnak megfelelően a fogyasztó által beépített fogyasztási cikk szerződésszerű állapotát kicserélés útján állítják helyre, az eladó köteles-e vagy saját maga eltávolítani ezt a fogyasztási cikket arról a helyről, ahová azt beépítették és oda a csereként átadott fogyasztási cikket beépíteni, vagy az említett eltávolítással és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségeket viselni, annak

ellenére, hogy az adásvételi szerződés nem írja elő az eredetileg vásárolt fogyasztási cikk beépítésének kötelezettségét az eladó számára.

41 A Gebr. Weber, valamint a német, a belga és az osztrák kormány úgy véli, hogy e kérdésekre nemleges választ kell adni. Véleményük szerint az irányelv 3. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében alkalmazott „kicserélés" kifejezés kizárólag az adásvételi szerződésnek megfelelő fogyasztási cikk átadására vonatkozik, következésképpen ez a cikk nem terhelheti az e szerződésben elő nem írt kötelezettségekkel az eladót. A hibás fogyasztási cikk eltávolítására és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésére irányuló ilyen kötelezettségek az említett 3. cikk (3) és (4) bekezdéséből sem eredhetnek, amely bekezdések szerint a kicserélésnek „térítésmentesen" és „a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül" kell történnie. E feltételek ugyanis kizárólag a csereként szolgáló fogyasztási cikk átadására vonatkoznak, és nem céljuk sem az, hogy az eladót a szerződésben előírtakon túlmutató kötelezettségekkel terheljék, sem pedig az, hogy megvédjék a fogyasztót a nem szerződésszerű fogyasztási cikknek – a fogyasztó saját felelősségére eszközölt – felhasználásából eredő költségekkel és kényelmetlenségekkel szemben. A hibás fogyasztási cikk fogyasztó általi beépítése miatt felmerült károk tehát nem tartoznak az irányelv hatálya alá, hanem azokat – adott esetben – a szerződéses felelősség területén alkalmazandó nemzeti jog alapján kell igényelni.

42 A spanyol és a lengyel kormány, valamint a Bizottság ezzel ellentétes álláspontot képvisel. A spanyol kormány úgy véli, hogy az eladónak a hibás fogyasztási cikk kicserélésével összefüggő valamennyi költséget vállalnia kell, beleértve az e fogyasztási cikk eltávolításával járó költségeket és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségeket is, máskülönben a fogyasztónak kétszer kellene viselnie ezeket a költségeket, ami összeegyeztethetetlen az irányelv által megteremteni kívánt magas szintű védelemmel. A lengyel kormány hangsúlyozza, hogy az ezen utóbbi 3. cikkének (3) és (4) bekezdése által elérni kívánt cél annak biztosításából áll, hogy az irányelvben elsősorban előírt, jogi védelmet biztosító intézkedések – azaz a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kijavítása vagy kicserélése – teljesítése tekintetében a fogyasztó ne viseljen semmilyen költséget. A Bizottság szerint a hibás fogyasztási cikk szerződésszerű állapota helyreállításának két módja között az irányelv 3. cikkének (2) és (3) bekezdésében létesített párhuzam alapján úgy lehet vélni, hogy a kicserélés tárgyát – a kijavítással teljesen megegyezően – a hiba felmerülésekor meglévő helyzetben található fogyasztási cikk képezi. A nem szerződésszerű fogyasztási cikk abban a

helyzetben képezi a szerződésszerű állapot helyreállításának tárgyát, ha azt természetének és kívánt céljának megfelelően már beépítették. Következésképpen a kicserélést oly módon kell elvégezni, hogy az új fogyasztási cikk ugyanabba a helyzetbe kerüljön, mint amilyenben a hibás fogyasztási cikk volt. Ezen túlmenően, az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése szerinti, „a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenséget" képezne az, ha a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eladó általi eltávolításának hiányában azt a fogyasztónak meg kellene őriznie, a csereként átadott fogyasztási cikket pedig nem használhatná azért, mert ez utóbbit nem építették be.

43 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint az eladó felel a fogyasztóval szemben a fogyasztási cikk átadásának időpontjában meglévő minden hibáért.

44 Az irányelv 3. cikkének (2) bekezdése felsorolja a fogyasztónak az átadott hibás fogyasztási cikk esetében az eladóval szemben érvényesíthető jogait. Először is a fogyasztó követelheti a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállítását. E helyreállítás lehetetlensége esetén másodszor is kérheti a vételár leszállítását, vagy elállhat a szerződéstől.

45 A fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállítását illetően az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy a fogyasztó követelheti az eladótól a fogyasztási cikk térítésmentes kijavítását vagy térítésmentes kicserélését, kivéve ha ez lehetetlen vagy aránytalan.

46 A Bíróságnak már volt alkalma megemlíteni, hogy mind az irányelv 3. cikkének szövegéből, mind a vonatkozó előkészítő munkákból is kitűnik, hogy az uniós jogalkotó az ezen irányelvben biztosított fogyasztóvédelem alapvető összetevőjének szánta a fogyasztási cikk szerződésszerű állapota eladó általi helyreállításának térítésmentességét. Ezen, az eladóra háruló, a szerződésszerű állapot helyreállításának térítésmentességére irányuló kötelezettség, amely akár a hibás fogyasztási cikk javítása, akár kicserélése formájában történik is, a fogyasztót azon pénzügyi terhek veszélyétől kívánja megvédeni, amely e védelem hiányában visszatartaná őt a jogai érvényesítésétől (lásd a C-404/06. sz. Quelle-ügyben 2008. április 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2685. o.] 33. és 34. pontját).

47 Márpedig meg kell állapítani, hogy ha a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélése esetén a fogyasztó nem kérhetné az eladótól, hogy vállalja annak eltávolítását arról a helyről, ahová azt – természetének és megkívánt céljának megfelelően – beépítették, és ugyanazon helyiségben építse be a cseréként átadott fogyasztási cikket, úgy e kicserélés olyan pénzügyi többletterheket okozna, amelyeket nem kellett volna viselnie, ha az eladó megfelelően teljesítette volna az adásvételi szerződésben foglaltakat. Ha ugyanis az eladó már az elején szerződésnek megfelelő fogyasztási cikket adott volna át, akkor a fogyasztó csupán egy alkalommal viselte volna a beépítéssel járó költségeket, és nem kellett volna viselnie a hibás fogyasztási cikk eltávolításával járó költségeket.

48 Ily módon az irányelv 3. cikkének akként történő értelmezése, hogy az nem kötelezi az eladót arra, hogy vállalja a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolítását és a cseréként átadott fogyasztási cikk beépítését, azzal a következménnyel járna, hogy a fogyasztónak – ahhoz, hogy az említett cikkben a részére biztosított jogokat gyakorolhassa – viselnie kell a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eladó általi átadásából eredő többletköltségeket.

49 Ebben az esetben e fogyasztási cikk kicserélésére – az irányelv 3. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírtakkal ellentétben – a fogyasztó részére nem térítésmentesen kerülne sor.

50 Igaz, hogy a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolításával és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek nem szerepelnek az irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében kifejezetten felsoroltak között, amely bekezdés a „térítésmentességet" „a fogyasztási cikk szerződésszerű állapota helyreállításának szükséges költségeit, különösen a postaköltséget, a munkadíjat és az anyagköltséget" tartalmazó kifejezésként határozza meg. A Bíróság azonban már kimondta, hogy a „különösen" határozószó uniós jogalkotó általi alkalmazásából következik, hogy e felsorolás csak példálózó, nem pedig kimerítő jellegű (lásd a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 31. pontját). Ezen túlmenően ezek a költségek most már a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicseréléséhez szükségesek, következésképpen pedig az említett 3. cikk (4) bekezdése szerinti, „a fogyasztási cikk szerződésszerű állapota helyreállításának szükséges költségét" képezik.

51 Egyebekben – amint azt a Bizottság megjegyezte – az irányelv 3. cikke (2) és (3) bekezdésének rendszeréből kitűnik, hogy a szerződésszerű állapot helyreállításának az említett cikkben szereplő két módja a fogyasztó azonos szintű védelmének biztosítására irányul. Márpedig nem vitatott az, hogy valamely nem szerződésszerű fogyasztási cikk kijavítására főszabályként a hiba felmerülésekor meglévő helyzetben található fogyasztási cikken kerül sor, ily módon a fogyasztó ebben az esetben nem viseli az eltávolítással és az újabb beépítéssel járó költségeket.

52 Végezetül meg kell állapítani, hogy az irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében valamely nem szerződésszerű fogyasztási cikk kijavítását és kicserélését nemcsak hogy térítésmentesen, hanem egyúttal ésszerű határidőn belül és a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül kell elvégezni. Ebben a hármas követelményben fejeződik ki az uniós jogalkotó azon nyilvánvaló szándéka, hogy a fogyasztók számára hatékony védelem biztosítson (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 35. pontját).

53 A jogalkotó e szándékára tekintettel az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének harmadik albekezdésében szereplő „a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül" kifejezésnek nem lehet a német, a belga és az osztrák kormány által javasolt megszorító értelmezést adni. Ily módon nem kétséges, hogy jelentős kényelmetlenséget okozhat a fogyasztónak az a körülmény, hogy a nem szerződésszerű fogyasztási cikket az eladó nem távolítja el, valamint hogy a csereként átadott fogyasztási cikket

nem építi be, különösen az alapeljárásbelihez hasonló helyzetekben, amikor is ahhoz, hogy a cseréként átadott fogyasztási cikket rendeltetésszerűen lehessen használni, azt először be kell építeni, ami pedig szükségessé teszi a nem szerződésszerű fogyasztási cikk ezt megelőző eltávolítását. Ezen túlmenően az említett 3. cikk (3) bekezdésének harmadik albekezdése kifejezetten akként rendelkezik, hogy a figyelembe kell venni „a fogyasztási cikk természetét és a fogyasztó által megkívánt célját".

54 A „kicserélés" kifejezést illetően meg kell állapítani, hogy annak pontos jelentése eltér a különböző nyelvi változatokban. Miközben számos nyelvi változatban – például a spanyol („sustitución"), angol („replacement"), francia („remplacement"), olasz („sostituzione"), holland („vervanging") és a portugál („substituição") nyelvi változatokban – ez a kifejezés azon művelet egészére utal, amelynek végén a nem szerződésszerű fogyasztási cikket ténylegesen ki kell „cserélni", ekként kötelezve az eladót, hogy tegye meg mindazt, ami szükséges ahhoz, hogy ez az eredmény megvalósuljon, aközben más nyelvi változatok – többek között a német nyelvi változat („Ersatzlieferung") – némileg szűkebb olvasatot sugallhatnak. Mindazonáltal – amint azt a kérdéseket előterjesztő bíróságok hangsúlyozzák – még ezen utóbbi nyelvi változatban sem korlátozódik az említett kifejezés a cseréként átadott fogyasztási cikk puszta átadására, hanem – éppen ellenkezőleg – jelezheti a nem szerződésszerű fogyasztási cikkel való kicserélésére irányuló kötelezettség fennállását.

55 Ezen túlmenően megfelel az irányelv céljának, azaz – amint azt annak (1) preambulumbekezdése jelzi – a fogyasztóvédelem magas szintje biztosításának a 3. cikk (2) és (3) bekezdésének olyan értelmezése, hogy valamely nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélése esetén kötelezi az eladót a fogyasztási cikk azon helyről való eltávolítására, ahová azt a fogyasztó a fogyasztási cikk természetének és a megkívánt célnak megfelelően beépítette, továbbá a cseréként átadott fogyasztási cikk beépítésére.

56 Ezzel összefüggésben meg kell állapítani, hogy az ehhez hasonló értelmezés sem vezet méltánytalan eredményre. Ugyanis még abban az esetben is, ha a fogyasztási cikk

nem szerződésszerű jellege nem az eladó vétkességéből ered, az eladó – a nem szerződésszerű fogyasztási cikk átadásával – nem teljesítette megfelelően azt a kötelezettséget, amelyre az adásvételi szerződés alapján köteles volt, ekként pedig vállalnia kell az ezen utóbbi hibás teljesítéséből eredő következményeket. Ezzel szemben a fogyasztó a maga részéről megfizette a vételárat, tehát megfelelően teljesítette szerződéses kötelezettségét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 41. pontját). Ezen túlmenően nem képez az átadott fogyasztási cikk szerződésszerűségében bízó fogyasztóval szemben felróható hibát az, hogy az említett fogyasztó a hiba megnyilvánulása előtt jóhiszeműen beépítette a hibás fogyasztási cikket természetének és a megkívánt célnak megfelelően.

57 Következésképpen az ahhoz hasonló helyzetben, amikor a két szerződő fél közül egyik sem járt el felróhatóan, indokolt az eladóra hárítani a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolításával és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek viselését, mivel ezeket a többletköltségeket egyrészről el lehetett volna kerülni, ha az eladó már az elején megfelelően teljesítette volna szerződéses kötelezettségeit, másrészről pedig e többletköltségek immár a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállításához szükségesek.

58 Végezetül az eladó pénzügyi érdekeit nemcsak az irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti kétéves elévülési idő és az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében szereplő azon lehetőség védi, hogy elutasítsa a fogyasztási cikk kicserélését, ha az ilyen orvoslás aránytalannak bizonyul, mert számára ésszerűtlen költségeket okoz (lásd a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 42. pontját), hanem az irányelv 4. cikkében megerősített azon jog is, hogy az ugyanazon szerződésláncba tartozó felelős személyekkel szemben visszkereseti igényt érvényesítsen. Ily módon azt, hogy az irányelv a fogyasztási cikk átadásának időpontjában meglévő minden hibáért fennálló, a fogyasztóval szembeni felelősséget az eladóra hárítja (lásd a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 40. pontját) ellensúlyozza az, hogy az eladó – a nemzeti jog alkalmazandó szabályai szerint – az ugyanazon szerződésláncban korábbi helyet elfoglaló eladóval vagy bármely más közvetítővel szemben felléphet.

59 Az irányelv 3. cikke (2) és (3) bekezdésének ez az értelmezése független attól, hogy az eladó – az adásvételi szerződés alapján – köteles lett volna-e beépíteni az átadott fogyasztási cikket. Annak ellenére ugyanis, hogy az adásvételi szerződés – az irányelv 2. cikke szerint – meghatározza a fogyasztási cikk szerződésszerűségét, ekként pedig többek között azt, hogy minősül hibának, továbbra is igaz az, hogy ilyen hiba fennállása esetén az eladónak a szerződés hibás teljesítéséből eredő kötelezettségei nem csupán a szerződésből, hanem főként a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szabályokból, és különösen az irányelv 3. cikkéből következnek, amelyek olyan kötelezettségeket írnak elő, amelyek hatálya független az említett szerződéstől és amelyek – adott esetben – meg is haladhatják az ezen utóbbiban előírtakat.

60 Az irányelv 7. cikke alapján az eladóra nézve kötelező jelleggel bírnak a fogyasztók számára az irányelv 3. cikkében ily módon biztosított azon jogok, amelyek nem arra irányulnak, hogy ez utóbbiakat kedvezőbb helyzetbe hozzák annál, mint amelyre az adásvételi szerződés alapján jogosultak lennének, hanem pusztán azon helyzet visszaállítására, amely akkor érvényesült volna, ha az eladó már az elején szerződésszerű fogyasztási cikket adott volna át. Egyébiránt az irányelv 8. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy az utóbbi a legkisebb szintű védelmet írja elő, és a tagállamok az uniós jogalkotó által előírt biztosítékok sérelme nélkül elfogadhatnak szigorúbb rendelkezéseket (lásd a fent hivatkozott Quelle-ügyben hozott ítélet 36. pontját).

61 Végül pedig abban az esetben, ha az eladó nem maga távolítja el a nem szerződésszerű fogyasztási cikket, és nem maga építi be a csereként átadott fogyasztási cikket, a nemzeti bíróság feladata meghatározni azt, hogy melyek az említett eltávolításhoz és beépítéshez szükséges azon költségek, amelyek megtérítésére a fogyasztó igényt tarthat.

62 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az irányelv 3. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely nem szerződésszerű, a hiba megnyilvánulását megelőzően a fogyasztási cikk természetének és a céljának megfelelően a fogyasztó által jóhiszeműen beépített fogyasztási cikk szerződésszerű állapotát kicserélés útján helyreállítják, az eladó köteles arra, hogy vagy saját maga távolítsa el ezt a fogyasztási cikket arról a helyről, ahová azt beépítették és oda a csereként átadott fogyasztási cikket beépítse, vagy arra, hogy viselje az említett eltávolítással és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó, szükséges költségeket.

Az eladónak ez a kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy az eladó – az adásvételi szerződés alapján – köteles lett volna-e beépíteni az eredetileg vásárolt fogyasztási cikket.

Az eladó azon lehetőségéről, hogy megtagadja a hibás fogyasztási cikk eltávolításával, valamint a cseréként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó aránytalan költségek megfizetését

63 A C-65/09. sz. ügyben előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének első és második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, hogy az eladó a nemzeti jog értelmében azon az alapon tagadhassa meg a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélését, hogy a kicserélés a fogyasztási cikk hibátlan állapotban fennálló értékéhez és a hiba jelentőségéhez viszonyítva aránytalan költségeket okoz, e fogyasztási cikk azon helyről való eltávolításának kötelezettsége miatt, ahová azt beépítették, valamint a cseréként átadott fogyasztási cikk oda történő beépítésének kötelezettsége miatt.

64 A Gebr. Weber, valamint a német és az osztrák kormány e kérdés nemleges megválaszolását javasolja. Az irányelvnek ily módon nem lehet célja, hogy az eladót gazdaságilag ésszerűtlen költségek vállalására kötelezze abban az esetben, ha csak egyetlen orvoslási módszer létezik. Ezen túlmenően e 3. cikk (3) bekezdésének szövege nem tartalmaz semmiféle jelzést erre az esetre vonatkozóan. Az említett cikk rendszerére tekintettel ráadásul ilyen esetben még inkább a (3) bekezdés második albekezdésében szereplő kritériumokhoz kell folyamodni, amelyek felsorolása nem kimerítő jellegű. Egyébiránt – jóllehet természetesen lehetetlen a valamely alternatív orvoslási módszerből eredő költségekkel való összehasonlítás – az esetleges aránytalanság az említett albekezdésben felsorolt többi kritérium alapján mindazonáltal megvizsgálható.

Végezetül – e rendelkezés céljára, azaz az eladónak a gazdaságilag ésszerűtlen kényelmetlenségekkel szembeni védelmére tekintettel – ez utóbbit úgy kell értelmezni, hogy az ezt a védelmet alternatív orvoslási módszer hiányában is biztosítja.

65 Ezzel szemben a belga, a spanyol és a lengyel kormány, valamint a Bizottság szerint az említett kérdésre igenlő választ kell adni. Azzal érvelnek, hogy az irányelv 3. cikke (3) bekezdése második albekezdésének szövegéből egyértelműen kitűnik, hogy az kizárólag a relatív aránytalanságra vonatkozik, amit egyébként az irányelv (11) preambulumbekezdése is megerősít. Az említett rendelkezés célja annak elkerülése, hogy a fogyasztó visszaélhessen jogaival azáltal, hogy az eladótól a szerződésszerű állapot valamilyen módon történő helyreállítását követeli, holott más mód az eladó számára kevésbé megterhelőnek bizonyulna, és ugyanarra az eredményre vezetne. Márpedig, miközben a szerződésszerű állapot helyreállításának két módja a fogyasztó ugyanezen érdekeinek – azaz a szerződéses kötelezettségek teljesítésének és a szerződésszerű fogyasztási cikkel való rendelkezés lehetőségének – biztosítására irányul, az árleszállításból vagy a szerződéstől való elállásból álló másodlagos eszközök nem teszik lehetővé ugyanezen érdekek védelmét. Ha az eladó az egyetlen lehetséges orvoslási módszert annak abszolút aránytalansága miatt megtagadhatná, a fogyasztó csupán az említett másodlagos eszközökkel rendelkezhetne, az említett 3. cikk rendszerével ellentétesen, amely elsőbbségben részesíti az adásvételi szerződésből eredő kötelezettségek kölcsönösségének fenntartását, valamint az irányelv célját, azaz a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítását. A Bizottság mindazonáltal hozzáfűzi, hogy nem kizárt az, hogy a rendkívüli esetek – amikor az egyetlen lehetséges orvoslási módszer a fogyasztó kártérítéshez való érdekéhez képest jelentősen aránytalan költséggel jár – képezzék a lehetetlenségnek az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerinti eseteit.

66 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének első albekezdése értelmében a fogyasztó az eladótól először a fogyasztási cikk térítésmentes kijavítását vagy kicserélését követelheti, kivéve, ha ez lehetetlen vagy aránytalan.

67 Az említett 3. cikk (3) bekezdésének második albekezdése pontosítja, hogy valamely orvoslási módszert akkor lehet aránytalannak tekinteni, ha az az eladónak valamely más módszerhez képest ésszerűtlen költségeket okoz, figyelembe véve a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékét, a hiba jelentőségét, valamint azt, hogy az alternatív orvoslási módszer a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül végrehajtható-e.

68 Meg kell állapítani, hogy jóllehet az irányelv 3. cikke (3) bekezdése első albekezdésének megfogalmazása elméletileg eléggé nyitott ahhoz, hogy az az abszolút aránytalanság eseteit is magában foglalhassa, az említett 3. cikk (3) bekezdésének második albekezdése az „aránytalan" kifejezést kizárólag a másik orvoslási módszerrel összefüggésben határozza meg, ekként a relatív aránytalanság eseteire korlátozza azt. Az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének szövegéből és rendszeréből egyébként egyértelműen az következik, hogy az az először előírt orvoslási módszerekre – azaz a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kijavítására vagy kicserélésére – vonatkozik.

69 Ezeket a megállapításokat az irányelv (11) preambulumbekezdése is megerősíti, amely kimondja, hogy valamely orvoslási módszer akkor aránytalan, ha annak alkalmazása más orvoslási módszerrel összehasonlítva ésszerűtlen költségekkel jár, továbbá hogy a költségek akkor ésszerűtlenek, ha az egyik orvoslási módszer költségei jelentős mértékben meghaladják a másik orvoslási módszer költségeit.

70 Jóllehet igaz az, amint azzal a Gebr. Weber és a német kormány érvel, hogy e (11) preambulumbekezdés bizonyos nyelvi változatai – többek között annak német nyelvi változata – némileg félreérthető, amennyiben azok – többes számban – „más orvoslási módszerekre" hivatkoznak, számos nyelvi változat – köztük az angol, a francia, az olasz, a holland és a portugál – nem hagy kétséget afelől, hogy a jogalkotó szándéka az volt, hogy az említett preambulumbekezdésben kizárólag az e rendelkezésben először előírt másik orvoslási módszerre, azaz a nem szerződésszerű fogyasztási cikk

kijavítására vagy annak kicserélésére vonatkozzon, épp úgy, mint az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében, amelyet minden nyelvi változatban – köztük a német nyelvi változatban – egyes számban fogalmaztak meg.

71 Következésképpen úgy tűnik, hogy az uniós jogalkotó szándéka az volt, hogy az eladó számára kizárólag a lehetetlenség vagy a relatív aránytalanság esetén biztosítsa a jogot a hibás fogyasztási cikk kijavításának vagy kicserélésének megtagadására. Abban az esetben tehát, ha e két orvoslási módszer közül csupán az egyik bizonyul lehetségesnek, az eladó nem tagadhatja meg a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállítását lehetővé tevő egyetlen orvoslási módszert.

72 Az uniós jogalkotó által az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdésében alkalmazott e választás abban áll – amint azt a belga és a lengyel kormány, valamint a Bizottság hangsúlyozza –, hogy a szerződő felek érdekében az irányelv a szerződésnek az először előírt két orvoslási módszer révén történő teljesítését részesíti előnyben a szerződés felbontásával, illetve a vételár csökkentésével szemben. Ezt a választást továbbá az a körülmény is magyarázza, hogy általánosságban ez a két utóbbi másodlagos eszköz nem teszi lehetővé ugyanazon fogyasztóvédelmi szint biztosítását, mint a fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállítása.

73 Noha következésképpen az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének második albekezdésével ellentétes az, hogy valamely nemzeti jogszabály az egyetlen lehetséges orvoslási módszer abszolút aránytalansága miatt biztosítsa az eladó számára az annak megtagadására irányuló jogot, ugyanakkor ez a cikk lehetővé teszi az eladó jogos pénzügyi érdekeinek hatékony védelmét, amely kiegészíti – a jelen ítélet 58. pontjában megállapítottaknak megfelelően – az irányelv 4. és 5. cikkében előírtakat.

74 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett különös helyzetet illetően, amelyben – egyetlen lehetséges orvoslási módszerként – a hibás fogyasztási cikk kicserélése aránytalan költségekkel jár amiatt, hogy a nem

szerződésszerű fogyasztási cikket el kell távolítani arról a helyről, ahová azt beépítették és be kell építeni a cseréként átadott fogyasztási cikket, az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésével nem ellentétes az, hogy a fogyasztónak a hibás fogyasztási cikk eltávolításával és a cseréként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek megtérítéséhez való jogát – szükség esetén – a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékével és a hiba jelentőségével arányos összegre korlátozzák. Az ehhez hasonló korlátozás ugyanis nem befolyásolja a fogyasztónak azt a jogát, hogy kérje a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélését.

75 Ezzel összefüggésben hangsúlyozni kell, hogy az említett 3. cikk célja, hogy megfelelő egyensúlyt teremtsen a fogyasztó és az eladó érdekei között azáltal, hogy az előbbi – mint gyengébb szerződéses fél – számára teljes körű és hatékony védelmet biztosít az eladó szerződéses kötelezettségeinek hibás teljesítésével szemben, lehetővé téve ugyanakkor az ezen utóbbi által felhozott gazdasági jellegű megfontolások figyelembevételét.

76 Annak vizsgálata során, hogy az alapeljárásban mérsékelni kell-e a fogyasztónak a nem szerződésszerű fogyasztási cikk eltávolításával és a cseréként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek megtérítéséhez való jogát, a kérdést előterjesztő bíróságnak tehát figyelembe kell vennie egyrészről a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékét és a hiba jelentőségét, másrészről pedig az irányelv fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítására irányuló célját. Ily módon az említett mérséklés elvégzésének lehetősége nem járhat azzal a következménnyel, hogy a fogyasztónak az e költségek megtérítéséhez való jogát a gyakorlatban megfossza lényegétől abban az esetben, ha az a hibás fogyasztási cikket – természetének és megkívánt céljának megfelelően – a hiba megnyilvánulása előtt jóhiszeműen beépítette.

77 Végül az említett költségek megtérítéséhez való jog mérséklésének esetében, a fogyasztó számára biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélése helyett a vételár megfelelő csökkentését követelje vagy elálljon a szerződéstől – az irányelv 3. cikke (5) bekezdése utolsó francia bekezdésének

megfelelően –, mivel a fogyasztó számára jelentős kényelmetlenséget jelent az, ha a hibás fogyasztási cikk szerződésszerű állapotának helyreállítását csak e költségek egy részének viselése révén tudja elérni.

78 A fentiekből következik, hogy az irányelv 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy valamely nemzeti jogszabály biztosítja az eladó számára azt a jogot, hogy azon indokkal meg a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélését – mint az egyetlen lehetséges orvoslási módszert –, hogy a kicserélés a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékére és a hiba jelentőségére tekintettel aránytalan költségeket okoz, e fogyasztási cikk azon helyről való eltávolításának kötelezettsége miatt, ahová azt beépítették, valamint a csereként átadott fogyasztási cikk oda történő beépítésének kötelezettsége miatt. Ezzel a rendelkezéssel azonban nem ellentétes az, hogy a fogyasztónak a hibás fogyasztási cikk eltávolításával és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek megtérítéséhez való jogát ilyen esetben az eladó által vállalt arányos összegre korlátozzák.

A költségekről

79 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróságok előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, e bíróságok döntenek a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely nem szerződésszerű, a hiba megnyilvánulását megelőzően a fogyasztási cikk természetének és céljának megfelelően a fogyasztó által jóhiszeműen beépített fogyasztási cikk szerződésszerű állapotát kicserélés útján helyreállítják, az eladó köteles arra, hogy vagy saját maga távolítsa el ezt a fogyasztási cikket arról a helyről, ahová azt beépítették, és oda a csereként átadott fogyasztási cikket beépítse, vagy arra, hogy viselje az említett eltávolítással és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó, szükséges költségeket. Az eladónak ez a kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy az eladó – az adásvételi szerződés alapján – köteles lett volna-e beépíteni az eredetileg vásárolt fogyasztási cikket.**

2) **Az 1999/44 irányelv 3. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy valamely nemzeti jogszabály biztosítja az eladó számára azt a jogot, hogy azon indokkal tagadhassa meg a nem szerződésszerű fogyasztási cikk kicserélését – mint az egyetlen lehetséges orvoslási módszert –, hogy a kicserélés a fogyasztási cikk hibátlan állapotbani értékére és a hiba jelentőségére tekintettel aránytalan költségeket okoz, e fogyasztási cikk azon helyről való eltávolításának kötelezettsége miatt, ahová azt beépítették, valamint a csereként átadott fogyasztási cikk oda történő beépítésének kötelezettsége miatt. Ezzel a rendelkezéssel azonban nem ellentétes az, hogy a fogyasztónak a hibás fogyasztási cikk eltávolításával és a csereként átadott fogyasztási cikk beépítésével járó költségek megtérítéséhez való jogát ilyen esetben az eladó által vállalt arányos összegre korlátozzák.**

Aláírások